

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

صور تجلسه کمیسیون صنعت احداث، امور زیربنایی و اقتصاد کلان

رئیس کمیسیون: جمشید برزگر	تاریخ جلسه: ۱۴۰۴/۰۱/۲۷	محل نشست: اتاق بازرگانی تبریز	ساعت شروع: ۱۱:۰۰	ساعت اختتام: ۱۳:۰۰
------------------------------	---------------------------	----------------------------------	---------------------	-----------------------

اعضای جلسه: مطابق لیست پیوستی

دستور جلسه :

- بررسی مسائل بیمه تامین اجتماعی فعالان صنعت احداث (پیمانکاران عمرانی، صدور خدمات فنی و مهندسی، انبوه سازان مسکن و مهندسين مشاور)

صور مذاکرات:

ضرورت استفاده حداکثری از اختیارات قانونی سازمان تامین اجتماعی برای بهبود فضای کسب و کار جمشید برزگر، رئیس کمیسیون صنعت احداث و امور زیربنایی و اقتصاد کلان اتاق بازرگانی تبریز در این نشست با تأکید بر مشکلات ساختاری و عدم رعایت سه جانبه گرایی در حوزه تامین اجتماعی اظهار داشت: «در شرایط کنونی، پرداخت به موقع حق بیمه از سوی کارفرمایان بسیار دشوار است و در مواردی، به دلیل تأخیر دستگاه های اجرایی در پرداخت مطالبات شرکت های مشاور و پیمانکار، سازمان تامین اجتماعی از پذیرش لیست بیمه شاغلان این شرکت ها امتناع کرده و این امر موجب قطع اعتبار بیمه و تضییع حقوق کارگران می شود».

وی با اشاره به اینکه مدیران کل سازمان تامین اجتماعی اختیار تقسیط بدهی کارفرمایان تا سقف ۳۶ ماه را دارند، افزود: «در شرایطی که فشارهای اقتصادی مضاعفی بر دوش بنگاه ها وجود دارد، انتظار می رود از حداکثر اختیارات قانونی برای تقسیط بدهی ها در جهت بهبود فضای کسب و کار استفاده شود».

رئیس کمیسیون صنعت احداث همچنین با ابراز ناخرسندی از وضعیت بیمه پروانه های ساختمانی و با درخواست اصلاح ماده ۵ قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی گفت: «طبق این قانون، سازمان تامین اجتماعی موظف است با دریافت هفت درصد (۷٪) حق بیمه سهم بیمه شده از کارگران دارای پروانه مهارت فنی و نیز دریافت سهم کارفرمایی از محل متراژ ساخت و ساز، این کارگران را بیمه کند. اما متأسفانه علیرغم پرداخت حق بیمه توسط مالکین و انبوه سازان در زمان صدور پروانه ساختمانی، عملاً امکان ارسال لیست بیمه شاغلان این کارگاه ها به سازمان تامین اجتماعی فراهم نیست و بخش بزرگی از کارگران ساختمانی از چتر حمایتی این سازمان محروم مانده اند».

وی در پایان با انتقاد از وضعیت کنونی تامین اجتماعی در کشور خاطرنشان کرد: «ایران با وجود بالاترین نرخ حق بیمه و پایین ترین سطح خدمات، جایگاه مطلوبی در میان کشورهای منطقه ندارد. این مسئله در صورت رفع تحریم ها، قدرت رقابت پذیری شرکت های ایرانی در بازارهای جهانی را به شدت کاهش خواهد داد».

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

تسهیل مواجهه بخش خصوصی با بیمه مشاغل سخت و زیان آور و حمایت از کارفرمایان مهدی امینی، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز: خواستار حل چالش های بخش خصوصی در مواجهه با مشاغل سخت و زیان آور شد. وی با تأکید بر اینکه کارفرمایان با دشواری حق بیمه کارگران را پرداخت می کنند، خاطرنشان کرد که کارفرمایان به نوعی شریک سازمان تأمین اجتماعی هستند و بهتر است با فعالان اقتصادی با تساهل و تسامح بیشتری برخورد شود.

تأثیر بالا بودن نرخ حق بیمه و تعدد مبنای محاسبه بر رقابت پذیری فعالان صنعت احداث و مطالبات سنگین سازمان تأمین اجتماعی از دولت

مصطفی بهنیا، نائب رئیس کمیسیون صنعت احداث و امور زیربنایی و اقتصاد کلان: ایران جزو کشورهایی با نرخ بالای حق بیمه و کمترین خدمات در منطقه است که این امر رقابت پذیری محصولات کشور در بازارهای همسایه را محدود می کند. یکی از مهم ترین مسائل در حوزه بیمه تأمین اجتماعی، به ویژه برای پیمانکاران، مشاوران و سایر فعالان صنعت احداث، تعدد مبنای محاسبه حق بیمه است. در زمان ارائه پیشنهاد قیمت برای طرح های عمرانی، نرخ حق بیمه باید مشخص و بر همان اساس از سوی سازمان تأمین اجتماعی مطالبه شود، اما در زمان اخذ مفاصا حساب، استعلام تفکیک عملیات اجرایی به صورت دستی و ماشینی انجام می شود که منجر به تغییر محاسبات و افزایش میزان حق بیمه پرداختی می گردد. وی همچنین اشاره کرد که مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از دولت بیش از صد همت است.

محدودیت های تقسیط و عدم ثبت پرداختی های اضافی در سازمان تأمین اجتماعی برای شرکت ها و پیمانکاران ابراهیم صومی، نائب رئیس کمیسیون صنعت احداث، امور زیربنایی و اقتصاد کلان: در صورتی که واریزی ها بابت حق بیمه لیست ارائه شده به سازمان تأمین اجتماعی کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان باشد، امکان تقسیط پرداختی ها وجود ندارد. علاوه بر این، برخی پرداختی های اضافی نیز ثبت نمی شوند؛ به عنوان مثال، اگر ۳۳۰ میلیون تومان به سازمان تأمین اجتماعی واریز شود و ۳۰ میلیون از آن بابت تکلیف باقی بماند، این مبلغ به عنوان اضافه پرداختی شرکت در هیچ یک از کدهای پیمان منظور نمی شود.

تعریف کد پیمان:

همه شرکت ها و کارفرمایان برای انجام امور بیمه ای خود یک کد کارگاه تأمین اجتماعی دریافت می کنند. در شرکت های پیمانکاری، علاوه بر کد کارگاه، برای هر پروژه یک کد پیمان اختصاص داده می شود و لیست بیمه شدگان هر پروژه بر اساس این کد به سازمان تأمین اجتماعی تحویل داده می شود. شرکت های پیمانکاری باید برای هر پیمان یک محل خدمت جدید تعریف کرده و کد پیمان مرتبط با آن را تنظیم کنند. تمامی افرادی که در این پیمان مشغول به کار هستند، بر اساس شماره بیمه ای، باید آخر هر ماه طبق ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی، لیست بیمه مربوطه را با کد ردیف پیمان به سازمان ارسال نمایند.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

- نکته مهم: کد پیمان فقط برای پیمانکاران در نظر گرفته می شود و برای سایر کارگاه ها عدد آن ۰۰۰ است. در صورتی که کارفرما کد کارگاه و کد پیمان خود را به درستی در سامانه سازمان تأمین اجتماعی وارد کند، می تواند اطلاعات کارگاه را به صورت کامل مشاهده نماید.

تناسب حق بیمه دریافتی و تعداد کارگران تحت پوشش

اکبری، مشاور کمیسیون صنعت احداث، امور زیربنایی و اقتصاد کلان:

- به عدم تناسب بین مقادیر دریافتی حق بیمه و تعداد کارگران تحت پوشش بیمه اشاره کرد.

بررسی چالش ها و اصلاحات نحوه محاسبه و وصول حق بیمه کارگران و پیمانکاران در سازمان تأمین اجتماعی

محمد ابراهیمی، مسئول بیمه تأمین اجتماعی:

مورد ۱:

- طبق ماده ۵ قانون بیمه کارگران ساختمانی، سازمان تأمین اجتماعی مکلف است ۷ درصد حق بیمه از بیمه شدگان را دریافت و نسبت به درج سابقه اقدام کند.
- در پروژه های پیمانکاری، معادل حق بیمه ای که بابت عوارض ساختمان پرداخت می شود، از کارکرد پیمان کسر می گردد.
- پیشنهاد شد برای تخصیص کد کارگاهی به هر پروژه ساختمانی، اصلاحات قانونی اعمال شود.

مورد ۲:

- طبق ماده ۲۸ قانون تأمین اجتماعی، نرخ حق بیمه شامل ۷ درصد سهم بیمه شده، ۲۰ درصد سهم کارفرما و ۳ درصد بیمه بیکاری است.
- هرگونه اصلاح نرخ حق بیمه باید از طریق مجلس انجام شود.

مورد ۳:

- در اخذ مفاسد حساب، محاسبه درصد عملیات دستی و مکانیکی توسط کارفرما به طور نادرست انجام می شود.
- قراردادهای با مصالح و دستمزدی باید به صورت ترکیبی مکانیکی-دستی محاسبه شود تا میزان دستمزد کاهش یابد.
- در قراردادهای با مصالح نیازی به درج عملیات دستی-مکانیکی نیست.

مورد ۴:

- پیش از اصلاحیه شهریور ۱۴۰۲، ۱۵ درصد عوارض شهرداری به عنوان حق بیمه پرداخت می شد، اما پس از اصلاحیه، حق بیمه فقط از عوارض مشمول دریافت می شود.
- مبنای محاسبه عوارض شهرداری بر اساس ارزش منطقه ای ملک است و سنجیتی با حق بیمه بر اساس نیروی کار ندارد.
- نرخ حق بیمه از ساخت و ساز در محدوده شهری، روستایی، شهرک ها و مجتمع ها مطابق بخشنامه چهار درصد (۴٪) و در مناطق روستایی و کشاورزی یک درصد (۱٪) حداقل دستمزد همان سال تعیین می شود.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

مورد ۵:

- وصول حق بیمه سهم کارفرما (۲۰ درصد) نسبت به سهم بیمه شده (۷ درصد) به طور کامل انجام نمی شود و تنها نصف آن دریافت می گردد.
- در شعبه های ۴ و ۵ تأمین اجتماعی، تنها بخشی از کارگران پوشش داده شده اند.
- جمشید برزگر افزود: دریافتی باید با کل لیست بیمه شدگان تطبیق داده شود و بر اساس قرارداد و پروانه پروژه پوشش داده شود.

مورد ۶:

- سازمان برنامه و بودجه بخشنامه کرده است که کارفرما موظف است ظرف یک ماه از تاریخ تأیید صورتحساب، حق بیمه را پرداخت کند.
- در قراردادهای طرح های عمرانی، اگر نرخ حق بیمه صورت وضعیت را پوشش دهد، دریافت وجه صورت نمی گیرد.
- محاسبه حق بیمه حداکثر تا ۶ ماه پس از خاتمه قرارداد انجام می شود.

مورد ۷:

- در مورد مهندسین مشاور، تا سال ۱۴۰۰ محاسبه حق بیمه انجام نمی شد و کنترلی وجود نداشت.
- از سال ۱۴۰۰، لیست بیمه ماهانه ارسال می شود و پرداخت قبل از بررسی لیست، حداکثر ۶۰ درصد مبلغ است.
- در صورت مغایرت لیست بیمه با مبلغ واریزی، لیست رد شده و پرداخت باید بر اساس قرارداد طرح ها و پروژه ها انجام شود.

دیگر موارد مطرح شده در جلسه:

۱. ماده ۴۷ قانون تأمین اجتماعی: سازمان به صورت ناصحیح اقدام به برداشت های غیرقانونی می کند. این ماده مقرر می دارد کارفرمایان مکلف به ارائه مدارک و دفاتر لازم به بازرس سازمان هستند و بازرسی صرفاً برای احراز رابطه کارگری-کارفرمایی و صحت پرداخت حق بیمه است. سازمان تأمین اجتماعی مجاز به دریافت جرائم کلان یا حسابرسی از دفاتر قانونی نیست.
۲. شرکت های پیمانکاری: مشمول بازرسی دفاتر نمی شوند و حق بیمه بر اساس مآخذ ماده ۴۱ دریافت می گردد. پرسنل باید از محل پیمان ها بیمه شوند، اما کارکنان بعضاً به بهانه های مختلف از لیست بیمه حذف می شوند که خلاف قانون است.
۳. حق بیمه طرح های عمرانی: مطابق مصوبات شورای عالی سازمان تأمین اجتماعی و سازمان برنامه و بودجه، حق بیمه بر اساس مآخذ اخذ می شود و مطالبه حق بیمه بر اساس لیست ارسالی مازاد بر مآخذ فاقد وجاهت قانونی است.
۴. دستورات اداری و بخشنامه ها: عمدتاً در دسترس مشمولان قانون قرار نمی گیرد.
۵. لیست بیمه شرکت های پیمانکاری: محدود کردن ارائه لیست به اعضای هیئت مدیره خلاف قانون است؛ موسسان شرکت ها همزمان در کارگاه ها مشغول فعالیت هستند.
۶. فسخ و خاتمه قراردادهای مقاطعه کاری: گزارش های واگذارنده ملاک عمل قرار نمی گیرد.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

۷. مشاغل سخت و زیان آور: حق بیمه مازاد ۴٪ به مועد بازنشستگی کارگر موکول شده که مشکلات جدی برای کارفرمایان ایجاد می کند.

۸. بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور: بدون منطق برای سال های گذشته اعمال شده و شرکت ها را دچار مشکلات عدیده می کند.

۹. بازرسی لیست حقوق مدیران: اعمال سلیقه ای در خصوص بازنشستگی مدیران.

۱۰. بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی: سازمان از ارائه کد کارگاهی به صاحبان پروانه ساختمان خودداری می کند، که اصلاح آیین نامه و رویه لازم است.

۲۶-۱۱ موارد متفرقه و عملیاتی:

- تشخیص کارکرد خارج از پیمان و مطالبه حق بیمه مضاعف.
- شناسایی افراد تکراری و مطالبه خارج از قرارداد.
- عدم دریافت لیست بیمه به علت تاخیر کارفرما و تضییع حقوق کارگران.
- مطالبه حق بیمه مازاد در قراردادهای نصب تجهیزات گاز.
- عدم پذیرش کارکنان امور مالی و بانوان شاغل در کارگاه ها و تبعیض های احتمالی.
- عدم پذیرش کارکردهای ماشینی در قراردادهای دستمزدی.
- بازرسی دفاتر برای سال های طولانی تر از حد مقرر.
- اعمال جرائم ماده ۶۱ به قیمت روز و بدون توجه به زمان وقوع حادثه.
- بازرسی کارگاه ها برای فعال بودن، با عنایت به رکود و تعطیلی.
- اعمال شرایط سنی خاص بیمه خویش فرما برای برخی افراد.
- حذف الحاقیه ۱ ماده ۳۸ و مشکلات اجرایی مرتبط با آن، پیشنهاد شد از دیوان عدالت اداری پیگیری شود

منظور کردن حق بیمه پرداختی در کد کارگاهی پروژه های مهندسین مشاور برای جلوگیری از خسارت به شرکت ها ابراهیم صومی، نائب رئیس کمیسیون صنعت احداث، امور زیربنایی و اقتصاد کلان: با توجه به طولانی بودن بازه بررسی لیست بیمه شدگان، به ویژه برای شرکت های مهندسین مشاور که این پروسه معمولاً تا یک سال طول می کشد، پیشنهاد می شود مبلغ پرداختی حق بیمه در کد کارگاه پروژه های مشاوران منظور گردد؛ در غیر این صورت، خسارت قابل توجهی به این شرکت ها وارد خواهد شد. (لیست حق بیمه شرکت های مهندس مشاور، متمرکز است. یک لیست واحد برای کلیه پیمان هایشان وجود دارد و یک لیست کلی و دفتری در یک قالب به سازمان تامین اجتماعی تحویل می دهند؛ اما حق بیمه آنها جداگانه لحاظ می شود. بنابراین محاسبات اداره تامین اجتماعی برای هر قرارداد از لیست خارج می شود؛ چرا که مشخص نیست چه میزان از حجم لیست، مربوط به یک قرارداد

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

است. در نتیجه لیست متمرکز و پرداخت تفکیکی خواهد بود. البته ضریب در محاسبات اعمال می شود و مفاصا حساب صادر می گردد).

مصوبات:

ردیف	دستور کار	شرح مصوبه	اقدامات مرتبط و مسئول اقدام	مهلت اقدام
۱	بررسی مسائل بیمه تأمین اجتماعی انجمن های صنفی حوزه صنعت احداث	۱- پیگیری تقسیط بدهی حق بیمه شرکت های حوزه صنعت احداث تا سقف ۳۶ ماه و تفویض اختیار مربوطه به مدیران کل تأمین اجتماعی استان ها.	ارائه درخواست مکتوب به شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان توسط کمیسیون	سه ماهه اول ۱۴۰۴
		۲- پیگیری لحاظ شدن مبلغ حق بیمه پرداختی توسط شرکت های مهندسین مشاور، در کد کارگاه پروژه های مشاوران با توجه به طولانی بودن روند رسیدگی به لیست متمرکز حق بیمه این شرکت ها و محاسبه حق بیمه مربوط به هر قرارداد توسط تأمین اجتماعی		
		۳- به دلیل اینکه محاسبه حق بیمه تأمین اجتماعی در زمان صدور پروانه ساختمانی بر مبنای میزان عوارض شهرداری ها انجام می شود و با تعداد نیروی کار فعال در پروژه های ساختمانی که باید مبنای محاسبه حق بیمه باشد همخوانی ندارد، درخواست اصلاح فوری این قانون، انجام شود.		
		۴- به دلیل عدم امکان ارسال لیست بیمه برای عوامل اجرایی و کارگران شاغل در پروژه هایی که حق بیمه آنها هنگام صدور پروانه پرداخت شده است، مقرر شد جهت حمایت از نیروی کار فعال در پروژه های عمرانی، پیگیری پیشنهاد اصلاح ماده ۵ قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی در دستور کار قرار گیرد.		